

POLSKA AKADEMIA NAUK • ODDZIAŁ W KRAKOWIE
KOMISJA HISTORYCZNA
INSTYTUT HISTORII UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

HISTORYKA

STUDIA METODOLOGICZNE

TOM 54 | 2024

SPIS TREŚCI

Od redakcji	11
METODOLOGIA HISTORII: WYZWANIA I MOŻLIWOŚCI (RED. MARIA SOLARSKA, EWA DOMAŃSKA, WIKTOR WERNER, MACIEJ BUGAJEWSKI, TOMASZ FALKOWSKI)	
Maciej Bugajewski, Ewa Domańska, Tomasz Falkowski, Maria Solarska, Wiktor Werner <i>Wprowadzenie</i>	13
I. PRZEDMIOT BADAŃ METODOLOGII HISTORII (RED. TOMASZ FALKOWSKI)	
Jan Pomorski, <i>O meta-metodologii historii tez kilka</i>	17
Maciej Bugajewski, <i>Metodologia historii — od teorii do refleksji historycznej, empirycznej, krytycznej?</i>	25
Wojciech Piasek, <i>Definiowanie przedmiotu badań przez metodologię historii a historia pozaakademicka — ćwiczenie z refleksyjności kulturowej</i>	37
II. O STATUSIE HISTORII JAKO NAUKI (RED. MACIEJ BUGAJEWSKI)	
Jolanta Kolbuszewska, <i>Czy historia jest nauką? Spór o status Klio w wieku XIX do przełomu stuleci</i>	49
Ewa Solska, <i>Historia — nauka w dyskursie kryzysowym</i>	61
Marek Woźniak, <i>Czy historia musi być nauką? Czyli o roli wiedzy historycznej w przestrzeni publicznej</i>	83
III. REFLEKSJA METODOLOGICZNA W BADANIU I NAUCZANIU HISTORII (RED. MARIA SOLARSKA)	
Joanna Wojdon, <i>Pisanie jako badanie. Tworzenie narracji historycznej jako element procesu badawczego</i>	97
Jakub Muchowski, <i>Badawcze zobowiązania historii i zagadnienie odbioru czytelniczego piarstwa historycznego</i>	111
Violetta Julkowska, <i>Jerzego Topolskiego model transmisji wiedzy historycznej w edukacji szkolnej a wyzwania krytycznej dydaktyki historii</i>	131
Maria Solarska, <i>„Historia ludowa” — co poszło nie tak?</i>	145
IV. HISTORIA CYFROWA (RED. WIKTOR WERNER)	
Wiktor Werner, <i>Szeregi czasowe jako struktura danych opisująca zmienność w czasie. Wyzwania, perspektywy i komputerowo wspomagane metody badawcze</i>	153

Andrzej Radomski, <i>Analiza eksploracyjna i wizualizacja danych za pomocą pakietu ggplot2 w R – czyli podstawy cyfrowego warsztatu badacza kultury i historii</i>	175
Lucyna Błażejczyk-Majka, <i>Historia ilościowa jako składowa historii cyfrowej: kierunek badań z przyszłością czy alternatywne badania historyczne?</i>	195
Piotr Witek, <i>Cyfrowe wideo jako narzędzie badania i poznania historii wizualnej</i>	209
Jacek Kowalewski, <i>Wyzwania historii cyfrowej: pomiędzy narzędziami a zagrożeniami usieciowionej rzeczywistości naukowej</i>	231

V. DYSKUSJA WOKÓŁ WPROWADZENIA DO METODOLOGII HISTORII

(RED. EWA DOMAŃSKA I JAN POMORSKI)

Ewa Domańska, Maciej Janowski, Barbara Klich-Kluczevska, Danuta Konieczka-Śliwińska, Piotr Kowalewski Jahromi, Aleksandra Kuligowska, Hubert Łaskiewicz, Jan Pomorski, <i>Dyskusja wokół Wprowadzenia do metodologii historii</i>	239
---	-----

VI. MIEJSCE METODOLOGII HISTORII W KSZTAŁCENIU I PRACY MŁODYCH BADACZY

(RED. TOMASZ WIŚNIEWSKI)

Celina Barszczewska, Michał Kępski, Adrian Trzoss, Julia Wesołowska, Tomasz Wiśniewski, <i>Miejsce metodologii w kształceniu i pracy młodych badaczy. Wprowadzenie do dyskusji</i>	283
Anna Brzezińska, <i>Po co metodologia w historiografii?</i>	289
Tomasz Wiśniewski, <i>Metodologia a teoria historii i ich widzialność w Polsce</i>	301
Mateusz Chudziak, <i>Rozwój (nie tylko) początkujących historyków a metodologia historii</i>	315
Karol Kasprovicz, <i>Metodologia historii w dobie przełomów technologicznych XXI wieku</i>	329

PRAKTYKI PAMIĘCI I NARRACJE ŚRODOWISKOWE (RED. MAŁGORZATA ŁUKIANOW I MAŁGORZATA PRACZYK)

Marta Karkowska, <i>Jak zapamiętujemy pandemię? Praktyki konstruowania pamięci o pandemii Covid-19 w Polsce</i>	349
Dominika Marciniak, Niklas Kniebühler, <i>Between a "bleeding" frontier and a "greening" border. Recurring nature around Polish-German interwar border in Upper Silesia (1921–1939)</i>	369
Maria Kobielska, <i>Muzeum uwikłane, muzeum uwikłania? Dom Pamięci Żydów Górnślaskich na tle polskiego boomu muzealnego</i>	395
Stefan Marcinkiewicz, <i>Komu szumią te sosny i brzozy? Pamięć i historia miejsc straceń w Kosówce</i>	421
Maria Piekarska-Baronet, <i>Żywotność pomnika w czasie. Las jako upamiętnienie</i>	441
Bartosz Smoczyk, <i>Warszawa i bunt. Studium postrzegania II Rzeczypospolitej w książce Zamach stanu autorstwa Curzio Malaparte</i>	461

Marta Tomczok, <i>Pamięć środowiskowa we wspomnieniach świadków budowy Belchatowskiego Okręgu Węglowego</i>	481
Paweł Tomczok, <i>Pamięć i zapomnienie przemysłu i środowiska okręgów przemysłowych w okresie PRL-u i III RP</i>	501

PROBLEMY

Joanna Orzeł, „ <i>Everyman His Own Historian</i> ” – o pojęciu „historia” w wybranych słownikach i encyklopediach długiego wieku osiemnastego . .	521
Marta Pawlińska, „ <i>Nie trzeba się załamywać, jest się przecież mężczyzną</i> ”. Obrazy męskości w pamiątkach polskich robotników przymusowych . . .	541

WARSZTAT BADAŃ HISTORYCZNYCH

Małgorzata Gumper, <i>Technika kontekstów i znaczeń jako proponowana metoda badawcza do pracy ze źródłami wspomnieniowymi i refleksją podmiotu – przykładowa analiza</i>	563
Oleksandra Krushynska, <i>Becoming Subaltern? The Application of Postcolonial Theories to the Relationship between Galician Nobility and Habsburg Monarchy (1772–1815)</i>	591
Tomasz Jacek Lis, <i>Polskie pokolenia „La belle époque” w Galicji i Lodomerii jako próba zastosowania metody badania pokoleń w naukach historycznych</i>	617

OMÓWIENIA I RECENZJE

Tomasz Wiśniewski, <i>Transnacionalizacja historii</i>	639
Rafał Rutkowski, <i>Wokół „Upiora”</i>	659

POLEMIKI

Lech Witkowski, <i>Eseje z wybuchowych atraktorów (o jakości humanistycznej metodologii Wycinanek W. Wrzoska)</i> Recenzja: próba lektury pedagogicznej	669
Wojciech Wrzosek, <i>Trzy sprawy do prof. Lecha Witkowskiego w związku z jego esejem o Wycinankach</i>	683